

KAYNAK

BALIKESİR HALKEVİ DERGİSİ

İÇİNDEKİLER

Toprak bayramı	:	Nuri Abcı
Balıkesirli Mimar Sinan	:	Osman Ergin
Balıkesir Evkafı	:	Kemal Özer
Badem Tarımı	:	Abdullah Aksu
Bu Hayattır (Şiir)	:	Satılmış Çağlar
Balıkesirde Pehlivan güreşleri	:	Kemal Özer
İstanbul (Şiir)	:	M. Kemal Erten
Bir bayrak Rüzgâr bekliyor (Şiir)	:	Arif Rifat Asya
Özlem (Şiir)	:	Ziya İlhan Zaimoğlu
Karacaların bu günkü durumu	:	Mustafa Salman
Susurluk bölgesinde maniler (Folklör):	:	Rifat Gökten
Halkevi çalışmaları	:	

MAYIS - HAZİRAN 1946

SAYI: 160 - 161

KAYNAK

BALIKESİR HALKEVİ

Mayıs — Haziran

1946

Sayı: — 160 161

Toprak Bayramı

Ziraat Müdürü Nuri Avcı tarafından söylenen nutuk

Aziz Yurtdaşlarım;

Geçen sene kabul edilen toprak kanununun bu sene de yıldönümünü kutlamakla şeref duymaktayız

Milletimizin asırlardanberi istediği ve beklediği toprak işi kanunlaşmakla kavuştuğumuz bu inkılâbın kıymetine ölçü yoktur. Şimdiden yurdumuzun İzmir, Denizli, Eskişehir, Antalya illerinde tatbiki ne geçilen bu kanunla Halk ve çiftimiz büyük bayramlar yapmaktadırlar.

Bu Bayram neden büyüktür?

Arkadaşlar: Türk köylüsü doğduğu günden bugüne kadar ya topraksız veya yeter derecede toprağa sahip olmayarak ağaların, beylerin, paşaların ortakcısı, icarcısı, kölesi idi. Bu kanunla toprağa ve benliğine sahip olacak olan Türk çiftçisi refaha ve varlığa kavuşacaktır. Memleket genişliğine göre hakiki çifçiye ayrılan topraklar kendini yaşatamıyordu.

Memleketimiz ise: 77 milyon küsur hektar genişliğinde olup bunun 56 milyon hektarı ziraate yarar ve 21 milyon hektarı ise işe yaramaz arazi teşkil eder. Bugün saban altında bulunan arazimiz ise mevcut genişliğin % 111'dir ki 8,5 milyon hektardır. Bu toprağın da mühim bir kısmı ya sultanların, ya paşaların veya zorbalıktan türedilerin elinde idi.

Bakınız arkadaşlar! Bir dörümünden 500 dönüm arasında 2,5 milyon küçük çiftçi 500 den 5000 dönüm arasında 750 çiftçi ve 500 den 150 bin dönüm arasında 418 büyük çiftçi vardır. Büyüklerin elinde bulunan arazi 6,5 milyon olup bunun 2 milyonu ortakcılarla işleniyor 4,5 milyon dönümü boş yatıyor.

Orta büyüklükteki çiftçilerin elindeki arazi 17 milyon olup bunun 2,5 milyonundan istifade ediliyor. 14,5 milyonu boş bırakılıyor. Nüfusumuz ise yüzde 8,7 sini köylülerimiz teşkil ettiği gibi millî gelirin yüzde 72 sini ve ihracatın yüzde 93 ünü ziraat ve hayvancılık teşkil eder. Buna rağmen memleket topraklarının yüzde 10 nu işlemekteyiz. Bu kanunu tatbik etmekle hiç zorluk çekmeden bunu 2,5 misline çıkarabiliriz.

Arkadaşlar, 3.200.000 çiftçi ailesi vardır. Bunların 2.800.000 i kara sabanla iş görüyor. Topraksız çiftçi ailesi adedi 125 bine ve toprağı eksik olanlar 750 bine yakın 4,5 milyon kişilik insan grupları içine alan bu miktar umum nüfusumuzun yüzde 24 nü teşkil eder. Toprak kanununun tatbiki ile neticede 872860 ocak kurulacak istihsalımız çoğalacak memlekette bir varlık ve saadet güneşi parlacaktır.

Topraklarımız 8 milyonu değil 60 milyonu bile duyacak genişliktedir. Toprak kanunu tatbik etmekle hiç bir kimsenin elindeki arazi haksız olarak alınmıyacak, kimsenin hak ve hukukuna el uzatılmıyacak, köylü ve kentli bütün Türk dünyasında hak ve adaleti hâkim kılarak geniş ve çok intihsal ülküsünü tahakkuk ettirerek tok ve mesut bir Türkiye yaratacağız Cumhuriyet halk partisinin ana umdelerinden biri olan toprak dağıtımının İnönü'nün mesut başkaulığında Büyük Millet Meclisinin çok isabetli kararıyla Saraçoğlu Hükümetinin başarılı bir muvaffakiyeti olduğunu takdir ederek yaptığımız bu bayram hepinize kutlu olsun

Yaşasın İNÖNÜ

Yaşasın Türk Milleti.



İÇİNDEKİLER

Toprak Bayramı	Nuri Avcı
Balikesirli Mimar Sinan	Osman Eğin
Balikesir Evleri	Kemal Özer
Başarı Tarmı	Abdullah Akın
Bu Hayattır	Saitime Çoğlar
Balikesirde Pehlivan güreşi	Kemal Özer
İstanbul	M. Kemal Ertan
Bir bayrak Rüzgâr belşiyor	Artı Rifat Aygün
Özlen	Süha İhsan Saimoğlu
Karacaların bu günün durum	Mustafa Salıman
Şenlik bölgesinde manik (Folklor)	Rifat Göktan
Halkevi çalışmalar	

MAYIS — HAZİRAN 1946

5037872
1946-160-161

SAYI 160 — 161

BALIKESİRLİ MİMAR SİNAN

Türk Mimarlık Tarihinde Üçüncü Bir Sinan

Yazan: Osman ERGİN

Fatih ile Kanuninin mimarlarının (Sinan) adını taşıdıklarını ve birisine (Atik Sinan) ötekisine de (Koca Sinan) denildiğini aramızda bilmiyen yok gibidir.

Bunlardan birincisine verilen Atik sıfatı (eski) manasına alındığı gibi (İtak edilmiş) yani kölelikten azad olunmuş anlamına da gelir. Kanuninin Sinanına (Koca) sıfatının verilmesi de ya mimarlıkta gösterdiği maharetlerden yahut da uzun seneler yaşamış olmasından ileri gelmiş olduğundan şüphe edilemez.

Atik Sinan, bugünkünü değil, zelzele de yıkılmadan önceki Fatih camii'ni yapan mimardır. Bunun hayatına biraz da efsane karışmıştır. Evliye Çelebi, Anonim (tevarihi Âli Osman) ların bir sinden alarak Sinanin ölümünü, seyahatnamesine acayip bir şekle yazmıştır. Güya mimar Sinan, direkleri kesmek suretiyle, Fatih camii'ni Ayasofyadan alçak yapmıştır diye hükümdar da bunun ellerini kesirmiş, üstelik hapishanede türlü işkencelerle öldürmüştür. Gene bu fıkrada da Sinanin şeriat hâkimine baş vurarak müdafaa olup Fatih'i tazminata mahkûm etmiş olduğunu bildiren satırlar adalet tarihimiz bakımından hoşumuza giderse de yaptığı kanunnamede bir hükümdarın «nizamı âlem için kardeşlerinin katlini» bile din ulularına kabul ettirmiş olan Fatih Sultan Mehmet hakkında şeriat hâkimince böyle bir hüküm verileceğine nasıl inanabiliriz?

Dünya mimarlık tarihinde bir hüküm-

dar için büyük bir bina yapan bir mimarın başka bir hükümdara da benzerini yapmasın diye öldürtüldüğüne dair fıkralar görülmüyor ve buna Arapların (Ceza-yı Sinimmar) dediklerini de biliyoruz. Evliye Çelebinin bu fıkrası ise bunun tamamıyla aksinedir. Seyahatnamenin yazma nüshalarında bulunan bu fıkrayı basmak cildlerinde göremiyeruz. Yalnız (müntehabatı Evliye Çelebi) ye kısaca alınmış; şu halde daha sonra aslı basılırken sansür bu fıkrayı da çıkartmış; isabet de etmiş; çünkü uydurmadır.

Eski Fatih camii'ni Atik Sinanın yapmış olduğu muhakkak olmakla beraber büyük Kapalı çarşıdaki Sandal Bedesteninin de gene bu mimarın eseri olduğu sanılmaktadır. Çünkü vakfiyesinde bu Bedesten bitişğinde Sinana ait 9 dükkânın görülmesi bu zannı kuvvetlendirmektedir.

Atik Sinana Rumlar da sahip çıkarlar; ve asıl adı (Hristodolos) dır derler. Rumlara göre, Fatih, Fenerde şimdiki Rum lisesi batısında bulunan (Moholya Tisa, Ayamarya) kilisesini, ganimetler paylaşıldığı sırada Hristodolos'a vermiştir. Fakat hiç kilise sahibinin mezarının da orada bulunması usulden olduğu halde Hristodolosun mezarının kilisede bulunması, bunun idam edilerek cesedinin başka yerlere gömülmüş olduğunu gösterir miş.

Atik Sinan 876 (1471) de yani Fatih camii bittikten bir sene sonra öl-

müştür. Sağ iken yaptırmış olduğu Kumrulumescid mezarlığında yatar. Süslü bir mezar taşı vardır. 877 (1472) de yapıldığı anlaşılan (Fatih İmareti vakfiyesi)nde adı geçerken önüne (merhum) kaydının konulmuş olması da bu ölüm tarihini teyid eder.

Koca Sinanın İstanbula geliş tarihi 918 (1512 olduğuna ve o tarihte 23 yaşında bulunduğu bilinmesine göre doğum tarihini 895 (1489) olarak kabul edebiliriz. Sinan devşirme olmak itibarıyla Acemi oğlanlar mektebine girmiş ve orada okuyup yazmakla birlikte sanat da tahsis etmiştir.

Acemi oğlanlar mektebindeki devşirmelerin hükümete ve hükümdara ait inşaatla amele olarak çalıştırıldıkları ve bu suretle tecrübe ve mümrese gördükleri bitiniyorsa da başlıbaşına bina yaptıkları na dair bir kayda rastlanmıyor ve buna ihtimal de verilemiyor. Ne kadar dehası ve kudreti olursa olsun, usul ve disiplin icabı bu, Sinan için de böyledir.

Kanunî Sultan Süleymanın hükümdar olduğu 927 (1520) de Sinanı, tahsilini bitirerek Acemi oğlanlar mektebinden Yeniçeri ocağına geçmiş görüyoruz. Sinan ancak bu tarihten sonradır ki ordu ile memleketin dört bucağında yapılan zaferlere iştirakedebiliyor ve sıra ile terfi ederek askerlikte Haseki rütbesine nail oluyor. Sinanın ordudaki rolü, muharip olmaktan ziyade sanatkârlıktır. Köprü, istihkâm ve saire yapıyor. Nitekim tarihler Van gölünde gemi, Pürut nehri üzerinde köprü yaptığını yazıyorlar. Bununla beraber gene tarihler orduda bulunduğu sırada hükümdarın arzusu ve emri üzerine fethedilen şehirlerde camiye çevrilen kiliselere minberler, mihraplar ve minare-

ler yapmak suretiyle sivil mimariye de hizmet ettiğini bildiriyorlar. Fakat ordu-dan ayrılarak dışarıda serbest surette mimarlık yaptığına ve hükümdardan başkası adına ve hayrına eserler vücutte getirdiğine dair tarihlerimizde hiçbir kayıt ve malûmat görülemiyor.

Koca Sinan ordudan Hassa mimarlığına geçtikten sonradır ki dışarıda da sivil mimariye yani hem hükümet ve hükümdar, hem de vezirler ve hayır sahipleri hesabına binalar yapmağa başladığını görüyoruz. Önce kendisinin şu: «Her küngürei (kubbe) İyvan (kemerli yüksek bina) dan bir küşe ve her zaviye (küşe viran (harap) dan bir tûşe (örnek) peyda edip gene şehri İstanbula gelip hizmeti âyana meşgul olup kapıya çıktım» fıkrasından da öğrenebiliriz.

(Tezkeretülbünyan, sayfa 23).

Şu satırlar, Sinanın ordu ile gezdiği sıralarda meslek ve sanatında ne kadar fayda temin etmiş olduğunu gösterdiği gibi İstanbula geldikten sonra da neler ile meşgul olduğunu açıkça bildirmektedir.

Koca Sinanın bu suretle ordudan ayrılarak sivil mimariye başlaması ancak 946 (1539) tarihinde Ayaspaşanın ölümü üzerine ona bir türbe yapılması hükümetçe bahis mevzuu olduğu tarih, Lutfi paşanın sadrazam'lığı zamanına rastlar. İyi bir tesadüf eseri olarak bu tarihte Hassa başı mimarı Acem Ali de ölmüş olduğundan Sinan onun yerine geçiriliyor ve şöhretini yapmağa başlıyor. Hatta, (Tezkeretülbünyan) ın anlatışına göre kendisine Hassa mimar başılığı teklif edildiği zaman Sinan ilkin askerlikten ayrılmak istememiş, fakat bu sayede yapacağı muazzam binaları ve sarayları gözönüne getirince de muvafakat etmiştir.

[Sonu 16 ıncı Sayfede]

Balıkesir Efkafı

Yazan : Kemal Özer
Karacabey 1 İnci
Okul Öğretmeni

Hemen her memlekette olduğu gibi, Balıkesirde de ecdadın kurdukları dinî, ictimai müesseselerin yaşayabilmelerini temin için bıraktıkları (AKARA) vakıflara tesadüf edilmektedir. Bilhassa Balıkesirde bu vakıf işi çok mühimdir. Balıkesir evkafının zenginliğini gösterebilmek için bu evkafın (991—1103) tarihlerindeki tescil durumlarını şeriye sicillerinden çıkardığım gibi aynen yazıyorum:

(1) Hacı Bostan çavuş ve evkafı: Bu zatın memleket maarifine hizmetleri ile diğer bıraktığı hayır ve hasenata ait evkafı çok mühimdir. Salahattin mahallesinde (Hacı Mehmet Bostan) nami ile anılan ve o zaman derkâhı âli çavuşlarından olan bu zatın Hüseyin Paşa, Yusuf Bey isinlerinde iki oğlu, Hüseyin paşasında vaktile Maraş beylerbeyi bulunan ve Karasi sancağında mutasarrıflık yapan Mustafa paşa adile bir oğlu olduğu ve cedlerinin (Hacı Ömer) namile maruf bulunduğunu ve namlarına izafeden şimdiki Ömer köyünün, (Hacı Ömer) çiftliği yad edildiğini Karasi meşahiri ikinci kısmında ve mahkemei şeriyenin eski sicillerinde gördüm.

Bundan başka Bostan çavuşun ahfadından Yüz oğlu Mustafa, Çakır Halil aga, Hacı Halil aga nam kimselerin (1171) tarihinde (Temessükle) cedlerine ait vakıf hisselerini icara verdikleri mahkemei şeriye sicillerinde yazılıdır Bostan çavuş evvelce açtığı muallim hanelerden başka Salahattin mahallesinde yağhane ittisalinde yıkılmış bir halde bulunan arsaya bir odacık yaptırıyor ve buna (Darülhadis) ismini veriyor. ve bu müessise zamanın fikri ihtiyaçlarına tekâbul edebilecek mahiyette bulunuyor.

Bostan çavuş müessiselerinin yaşamasını temin maksadile bir çok vakıflar bırakıyor.

Nahiyei Balıkesir (DER) Livayi Karasi vakıf

Bostan çavuş dergâhlı Ali tarih — il sicil şabanil muazzam (991)

- 1 — Bahçe der mahalle Okeukara der nefsi Balıkesir
- 2 — Sabunhane der nefsi Balıkesir
- 3 — Yezit hani der nefsi mezbur
- 4 — Arzi haliye Tahta kala diye mağruftur

- 5 — Maytaphane der nefsi Balıkesir
- 6 — Yağhane der nefsi Balıkesir
- 7 — Dekâkin der nefsi Balıkesir
- 8 — Asiyap der karyei Mende hur (2)
- 9 — Dink der karyei mezbur
- 10 — Asiyap der karyei mezbur
- 11 — Hane der karyei Yakup ağa
- 12 — Han der karyei Yakup ağa

(1300) Muharrem — ül haramiyinde Medinei Balıkesirde vaki evkafın vazaif muayyeneleri ba fermanı âli ve ber mucibi suret defteri hakani ahiz olundukta ve asıl olanı suret defterin sureti ve kabili tahsil ve nakabili zirde mestur ve muharrer olduğu üzere tafsil olunmuşturki : mezkûrdur : Fi 28 M. şehri rebulevvel sene (1103) VAKIF

- 1 — Zagnus paşa ve tevaibha der Balıkesir
- 2 — Hacı ömer der Balıkesir
- 3 — Yusuf efendi zaviye çırakçı der Balıkesir
- 4 — Zaviye (Seçik) der Balıkesir
- 5 — Zaviye i mir ahur Hasan paşa der Balıkesir
- 6 — Zaviye — i Şerafettin paşa der Balıkesir
- 7 — Şihislâm yahya efendi der Balıkesir
- 8 — Merhum İne bey der Balıkesir
- 9 — Hoca Sinan, Mehmet sinaniçelk der Balıkesir

10 — Zaviye — i üçpınar ve yerani Hayrettin der Balıkesir

11 — Türbe paşa sultan der mahalle — i kara oğlan der Balıkesir

12 — Mescit Orucgazi der Balıkesir

13 — Sultan yıldırım bayazıt der Balıkesir

14 — Medrese — i kayebey der Balıkesir

15 — Molla yürani der Balıkesir

16 — İbrahim bey der Balıkesir

17 — Hüsamettin der Balıkesir

18 — Dede çebebi der Balıkesir

19 — Mescit ahi Mehmet der Balıkesir

20 — Balim sultan der Balıkesir

21 — Mescit yar seret

22 Medrese — i hoca zade Mehmet paşa

23 — Darülhadis Sinani çavuş der Balıkesir

24 — Mescit erdek der Balıkesir

25 — Hadım Mahmut ağa der Balıkesir

26 — medrese — i Fatma hatun der Balıkesir

27 — Mescit mahalle — i Börekciyan der Balıkesir

28 — Hacı Selçuk der Balıkesir

29 — Sinani efendi hoca sultan Bayazıt

BALIKESİR İN DİĞER EVKAFI

1 — Kaya bey bin Kasım (876). Kaya bey camiine meşruttur.

2 — Zagnus paşa (886) Saruhan ve Balıkesir vilayeti musakkafatının hasılatı hayratına meşruttur.

3 — Zagnus paşa halilesi Nefise Sitti hatun bint Oruç bey (897) Sindirgi camiine meşruttur.

4 — Hoca sinanettin (891) Hoca sinan camii ve medresesine meşruttur

5 — Hacı Fatma tınt Alişan (1136) 23 bab dükkan bir han hissəsi hasılatı hayratına meşruttur.

6 — Sipahi Mehmet ağa bin Aodülmenan (1139) Yıldırım camii levazımına meşruttur.

7 — Havva hatun bint Mehmet (1140) Çeşme ve şadırvan vakfidır.

8 — Müfti Mehmet efendi [1166] yeni medrese müderislerine meşruttur.

9 — Hacı İbrahim bey bin Mehmet [1153] Çeşme ve şadırvan vakfidır

10 — Hacı Mehmet bin Hasan [1179] Karaman köydeki çeşme ye meşruttar.

11 — Hacı Mehmat bin İdris [1195] hoca Sinan camiine meşruttur.

12 — Mehmet efendi bin Abdullatif [1231] eski kütüphane vakfidır.

13 — Şerife Rabia bint Ali [1236] Zagnus paşa camiinde tağlim — i KURAN edenlere meşruttur.

14 — Mehmet Sadık bin Seyit Ali [1259] karısı Zeynep ve kayın valdesi Zeliha Yenice kazası Pazarköy camii levazımına meşruttur.

15 — Kalalı zade Halil efendi bin Ahmet [1265] Kalalı medresesine meşruttur.

16 — Hacı Ali Şuuri [1287] medresesinin levazımına meşruttur

17 — Hacı Süleyman bin Mehmet [1300] Alaybey medresesine mevkuftur (3)

18 — Atike hatun bint Hacı Mehmet [1305] Mevlut kıraatine meşruttur

19 — Çakal zade hacı Mehmet [1309] zaviyesile, muallim hanesine masalih levazımına meşruttur.

20 — Ömer âli in Ahmet paşa [1319] [4]

21 — Giridli zade Mehmet paşa. Halalca camiine meşruttur.

Kemal Özer

1 (Balıkesirin eski belediye reisi Naci Kodanazın ceddidir.

Bostan çavuşun babası Hacı Sinan annesi Şahruh hatundur.

2 (Şimdiki Balıklı köyü

3 (Bu medresenin olduğu yere ALTİ-EYLÜL mektebi yapılmıştır.

4 (Halen VATAN kütüphanesinin olduğu yer bir.

BADEM TARIMI

Nebatî durumu: Güller familyasından olan bu ağaç, kökleri itibarile diğer benzerlerine nazaran dik ve derine giden kökler verir. Müsait şartlar altında 12-15 metre kadar boy alan'arı vardır. İlkbaharda ilk çiçek açanlar dan olduğu için meyvası da ima tehlikeye düşer. Ana vatanı Amerika, Asya kabul edilmektedir. Memleketimizde en çok badem yetiştiren yerlerimiz: İzmir, Balıkesir, Çanakkale bögesi ve orta Anadolu, bir de doğu vilâyetlerimizden bazılarıdır. Akdeniz memleketlerinde ve adalarda çok fazla yetiştirilmektedir.

Çeşitleri: Badem lezzetine ve kabuğunun sert ve yumşaklığına göre çeşitlere ayrılır. Sert kabuklular diğerlerine nazaran gelişmesi çok kuvvetlidir. Bu sert kabuklular yassı iri, verimli olurlar; bazıları da yuvarlak ve uzuncadır. Yumuşak kabuklular daha çok üzerinde uğraşmış badem çeşitleridir. Ağaç boyları kısaca, yapraklar geniş dallar kısa, yapıları gevşekçe. Bunlar içerisinde Diş bademleri, ve El bademleri diye iki grup vardır. Diş bademleri diş tazyiki altında kırılabilirler. Hafif bir tazyikle kırılırlar. Sert bademler içerisinde kabukları çok sert olanlar makbul değildir. Orta sertlikteki olan bademler bilhassa şekerlemecilikte makbuldürler. Acı bademler ise ağacı kuvvetli büyük ve uzun ömürlüdür. Biraz daha ağaç yapısı itibarile yabaniye kaçtığını gösterir. Yapraklar küçükçe dallar sık ve çalı manzarasındadırlar. Bunun iki nevi vardır. Birincisi çok acı olanlar, ikincisi acımsı

olanlardır. Memleketimizde çok çeşitli olmakla beraber hakiki tasnifleri yapılmış değildir.

İklimi: En iyi yetiştiği yerler mutedil ve mutedil sıcak yerlerdir. Soğuk yerlerde de çok iyi yetişir. Fakat çiçek açma zamanının erken oluşu yüzünden İlkbaharı oynak olan yerlerde mahsul almak güçleşir. Umumiyetle zeytinin yetiştiği yerlerde en iyi neticeyi verir. Bağ mantıklarında daha iyi neticeyi verir. Ağacın soğuğa dayanma kabiliyeti fazladır. Memleketimizin kışları soğuk, fakat ilkbaharı muntazam giden yerlerde çok iyi netice verir. Avrupa İsveç ve Norveçte dahi yetişmektedir. Bu memleketlerde çiçek açım devresi H zirana tesadüf eder. Ve mahsulün olgunlaşması geç kaldığı için çal olarak istifade edilir. Akdeniz bölgesi memleketlerinde Yunanistan İtalya İspanya, Cezayir ve Tunus çok miktarda Badem yetiştirir. Hararet derecesi +6 da çiçek açar.

Toprağı: Toprak hususun da müşkül- esent değildir. Yalnız ağır, kil i topraklar ve bir de toprağın alt kısmı kabili nüfuz olmaz ve taban suyu yakın olursa, böyle yerlerde yetiştirilmesi çok güçleşir. Bunun haricindeki kumlu kireçli ve çakıllı topraklarda bile çok iyi netice verir. İklim müsait olmak şartile en değersiz topraklar bademe tahsis edilebilir. Kökleri derine gittiği inlardan sıccak ve donlardan ağaç müteessir olmaz.

Üretilmesi: Tohumları ile birde aşı ile çoğaltılır. Fidanların şaşırtılmağa (yer değiştirme) tahammülü yoktur. Yetistirmekte bademleri tohum halinde doğrudan

Bu Hayattır

Feryat ile kırıldı bahçemdeki dal,
Bir bayram gününde sabaha karşı;
Ömrün aynasında bir yeni çarşı,
Ömrün aynasında soyundu masallı..

En güzel rüyaların enginliğinde,
Gönlüm ümit yüklü giden sandaldı
Harareti bir mevsimin avuçlarında,
"Bir yuva dal ucuna takılı kaldı"...

Satılmış Çağlar

alınabilir. iç badem nisbeti yüzde 16-17 arasında değişir.

Budanmaları: Ağacın şekli kâse'dir. Binaenaley tebiye sinde ve ilk yıllarında bu şeklin meydana gelmesine çalışır. Mahsul budanmasında aralama ve ayıklama yapmak kâfidir. İldiğimiz umumî kaidelere göre hasta'lık'ı kuru dallar birbirine sürtünenler çıkarılır. Esaslı bir budamaya ihtiyacı yoktur. Ağaç çok olur dallıdır. Bunların da temizlemesi gerektir. Badem ağacı senelik sürgünleri 30-40 cm. boyu geçerlerse ağacı mahsulden düşürürler 20-30 cm. arasındaki filiz büyümesi bu ağaç için kâfidir.

Hasadı: Memleketimizde Ağustos ve Eylülde kemale gelir. Olgun Bademlerin dış kabukları çatlar ve dökülür. Bu dökülme zamanı olgunluk alâmetleridir.

Yurdumuzun hemen her yerinde yetiştirilmesi az bir emekle mümkün olan Bademciliğin ıslah ve inkişafı iktisade kalkınma ve gelişmeyi Zeytin gibi sağlar bir haldedir.

İlimizin her yerinde yetiştirilebilen Badem Ağaçlarına gösterilecek ehemmiyetsiz denecek kadar ilgi sonunda bu varlığın bir çok sıkıntıları gi dereceğini şimdiden kesin olarak düşünebiliriz

Abdullah Aksu

doğruya yerlerine dikmelidir. Bir kilo bademden büyüklüğüne göre 200-500 ve 600 kadar fidan elde edilir. Küçük bademlerin sağlam olmak şartile tohumluğa ayrılması elverişlidir kabukları mesamidir. Onun için diğerleri gibi son baharda erkan katlama (Tohumların intaşını kolaylaştırmak maksadile kuma gömülmesi) yapmağa lüzum yoktur. Şubat başında katlıyarak Martın 2. ne haftalarında intaş edecekleri için kabuk çatlayıp ilk kökçük görülünce tavalara alınır. Aşı tatbik edilecek olursa tavalara 10 cm. mesafe ile dikilir. Sonbahar da 50-60 cm. mesafe ile şaşırtma yapılır. Ve orada aşı yapılır. Sonra bir senelik aşı fidan halinde yerlerine dikilir. Muhakkak surette göz aşısı tatbik etmelidir. Anaçları yine bademdir. Taş bademlerinin ve acı bademlerin anaçlık vasıfları iyidir. Rutubetli topraklarda erik üzeri ne de aşılabilir. Fakat ömrü az olur.

Bahçe kurumu: Memleketimizde bahçe halinde yetiştirilmemektedir. Bahçe kenarlarında ve bağlarda yetiştirilir. Fransa ve İtalyada hususî bademlikler tesis edilmektedir. Bahçe kurmak istersek n makûlü tıpkı ağaç dikilecekmiş gibi muayyen mesafedeki çukurlara katlaması yapılmış ve ekime hazır bulunan tohumlardan 3-4 tanesi 5-6 c. m. konur. Fazla derine gitmemelidir. 5-6 c. m. katıdır. Çıkanların en kuvvetlileri bırakılır diğerleri kesilir. Fidanlara ilk senelerde su vermek fidanlara tavşanlar çok zarar verdiği için dikenlerle ve diğer manilerle önlemelidir. Fidanlara ikinci senesinde ya aşı tatbik edilir. Yahut ta olduğu gibi bırakılır. 6-7 yaşın dan sonra mahsul vermeğe başlar ihsat olarak toprağın ve iklimin müsadesi ne göre 7-9 metre mesafe vermelidir. Vasati olarak iyi bakılmak şarttile bir dekar Bademlikten 100 Kgr. iç badem

Balıkesirde Pehlivan güreşleri

Halen Türkün en muvaffak olduğu spor, pehlivanlıktır. Vaktile cihana yüksek Pehlivanlar hediye eden Türkler bugün de dünyanın en büyük pehlivan yetiştiren bir milletidir. Balıkesirde vaktile dünya şampiyonluğunu alan pehlivanlar çıkmıştır. Kurtdereli Mehmet Pehlivanı tanımayan yoktur. Balıkesirin Şamlı nahiyesinin Kurtdere köyünde çıkan Mehmet pehlivan bir zamanlar cihana nam vermiş ünlü bir pehlivanımızdır. Yeni yetişenlerden Beyköylü Çoban Mehmet Pehlivan da yüzümüzü güldürmektedir. Balıkesirde eskidenberi sık sık pehlivan güreşleri yapılır ve bu sahada bir çok yarenlilikler çıkarılır, davul ve zurnaların ahenktar nameleri ile güreşlere zevk ve neşe katılmıştır. Elyevm evlenme, sünnet düğünlerin de vakit ve hali olan aileler tarafından pehlivan güreşleri tertip edilmektedir.

Pehlivan güreşleri bilhassa köy düğünlerinde göze çarpmaktadır.

Pehlivan güreşlerinin başlaması merasimi de çok orijinal bir manzara arzeder:

Muhtelif tipteki pehlivanlar kıspetlerini giymiş oldukları halde güreş sahasına çıkarlar Bundan sonra bu pehlivanların taktim merasimi başlar.

Takdim işini (cazır)denilen bir zat yapar ve kibleye karşı yanyana duran pehlivanlara hitaben şöyle söylemeye başlar.

Asmada sallanır üzüm

Hasan pehlivanda benim iki gözüm

Şükrü pehlivana yoktur hiç sözüm

Maşallah deyin pehlivanlarıma maşallah

Söğüt odunundan odun olmaz

Dağlı kızdan kadın olmaz

Her ananın doğurduğundan pehlivan olmaz

Maşallah deyin pehlivanlarıma maşallah

Öğrenmedin pehlivan salavatlamanın
fendini
Nereden aldın Mehmet Ali pehlivanın
rengini
Araya araya şimdi bulduk Mehmet Ali
pehlivanın dengini
Raşit pehlivanın boyunduruğundan
kolla kendini

Allah Allah illallah
İki yiğit çıkmış meydana
İkisi de birbirinden merdane
Pir nimiz Hazreti Hamza
Üstadımız yine hazreti Hamza
Birisi ak birisi kara
Allah muratlarını onara

Bundan sonra güreşler başlar ve muhtelif pehlivanlar harekete gelirler ve güreşlere devam edilir

Halen pehlivanlık halihazır sporumuzun en mühim bir şubesi olarak yaşamaktadır
Öğretmen
Kemal Özer

İSTANBUL...

Bırak ey kör talihim; fecrin, gurubun rengi
Boğazın sularından ruhumu bırak aksın!...
Sihirli güzelliğin, bir vuslatın ahengi,
Sedefli kıyılarda ruhumu bırak yaksın!...

Karşıkı sahillerde ağlayan birkemanın
Duyabilsem aşk dolu, hülya dolu sesini..
Hissetsem saçlarımda mehtabın büsesini,
İnansam ah! birdaha ömre bedel her anın!...

Balıkesir
M. Kemal Ertan

Bir Bayrak rüzgâr bekliyor

Ziya İlhan Zaimoğluna

Şehitler tepesi boş değil,
Biri var bekliyor,
Ve bir göğüs nefes almak için
Rüzgâr bekliyor.

Türbesi yakışmış bu kutlu tepeye
Yattığı toprak belli,
Tuttuğu bayrak belli
Kim demiş meçhul asker diye?

Destanını yapmış, kasideye kanmış...
Bir el iki ahretten uzanmış,
Edeple gelip birer birer
Öpsün diye faniler

Öpelim temizse dudaklarımız...
Fakat basmasın toprağına
Temiz değilse ayaklarımız.

Rüzgârını kesmesin gövdeler
Sesinden yüksek çıkmasın
Nutuklar, kasideler!

(Bir Bayrak rüzgâr bekliyor)

Arif Nihat Asya

Not :

«Bir bayrak rüzgâr bekliyor» ile «memleket havası» adlı şiir kitaplarını gelecek sayımızda okuyucularımıza etraflıca tanıtacağız

Özlem

Savaşmak en eski hünerim dedin
Düşmanı kovalar, dönerim dedin;
Dönmedin babacım, hâlâ dönmedin...

Arkandan gelmeye gücüm yetmedi
Ayrılık içime sinmiş gitmedi;
Ayları gün diye saydım bitmedi...

Bizi unuttun mu, pek hasta mısın;
Yoksa annem gibi hep yasta mısın;
Bilmem Bağdatta mı, Kafkasta mısın?

Kanalı neylersin Fıratın mı yok,
Çölleri aşacak kır atın mı yok,
Yollar mı tükendi takatın mı yok?

Yaralıysan seslen yaran sarayım,
Şehitsen mezarın nerde arayım?
Babacım, günündür sana varayım...

Savaşmak en eski hünerim dedin
Düşmanı kovalar dönerim dedin,
Dönmedin babacım, hâlâ dönmedin.

(Memleket Havası)

Ziya İlhan Zaimoğlu

Ziya İlhan Zaimoğlu

Karacalar'ın Bu Günkü Durumu

Mustafa Salman

Karacalar köyü Balıkesir Merkez İlçesi-ne bağlı Savaştepe Bucagının bir köyüdür. Savaştepe ile Soğucak istasyonları arasındaki tren yolu kıyısında. İstasyonunun adı (Çalı İstasyonu) dur. Kuzayında Muhtan, doğusunda Savaştepe, batısında Kuru-dere, güneyinde de Sarıbeyler köyleri vardır. Balıkesire 50-60, Ege Denizine 80-90, Savaştepe Bucagina da yedi km. uzaklıktadır. Rakımı (306) m. dir. Karacalar ve Savaştepe bölgeleri yayla sayılır. Yazları o kadar çok sıcak yapmaz. Kışı çok soğuk geçer. Bilhassa soğuk ar ilkbahara doğru daha çok sertleşir. Yazı kurak geçer. Rüz-gârlar çoğunlukla kuzeyden eserler. Akarsular boldur. Köyün içinde bol sulu on iki çeşme vardır. Köy kıyılarındaki çeşme ve kaynaklar bunların dışındadır. Yazın kurumıyan Tütünlük Deresi ile Kocadere'ler, den tarlalarını sulamak suretile faydalanmaktadırlar.

Tarımsal Durumu:

Karacalar köyü tarlalarının bir bölümü bayırlarda, bir bölümü de Savaştepe Ovasının batı yönü ucunda toplanırlar. Toğrakları oldukça verimlidir. Köy kıyısındaki toprakları çoraktır.

Saban kullananlar gittikçe azalmakta, pulluğun değerini anlayanlar çoğalmış bulunmaktadır. Her ocak toprağa ve canlı mala çok bağlanmıştır. Evlerine ve diğer yaşama araçlarına o kadar önem vermezler.

En çok yetiştirdikleri ürün, buğday, arpa, çavdar, mahlût, yulaf, mısır, susum ve bakladır. Baklayı yamekten çok, kurusunu satmak için ekerler. Ürünlerinin Ofis çizelgelerinden hesaplanarak çıkarılan ortalama çıkımı şudur: Buğday (700) ton, Arpa(300) ton, Çavdar (300) ton, mahlût (200) ton, yulaf (2) ton, Mısır (400) ton, bakla da(300) tondur. Bunlardan başka biraz da susam, pamuk, nohut mercimek, burçak yetiştirirler.

Her ocak en az birer dönüm bağ yetiştirmiştir. Yiyecekleri kadar sebze-yi kendileri yetiştirirler.

Meyvalardan az incir ve badem yetişir. Hayvan kemirelerini oraklardan sonra tarlalarına taşırlar. O zamana kadar gübrenin yarısını yağmur ve sel götürür.

Ekonomik Durumu:

Karacaların Pazarı Savaştepede kurulur. Pazardan zeytin yağı, tuz, sabun, basma, urgan, demir, pulluk alırlar. Pazarda buğday Arpa, mısır, bakla, susam, pamuk, tereyağı, yumurta, tavuk, peynir, yün, yapağı, kuzu, koyun... satarlar.

Köyde iki marangozla bir demirci vardır.

Karacalar'da dokumacılık çok ileridir. Kilim, az halı, çul, çuval, yunlû, pamuklu kumaşlar, gömleklik ve çamaşırlık bezler, nakışlı heybe dokurlar.

İptidai şekilde bir kaç kişi Arıcılık ta yapmaktadır.

Çobancılık yakınlarındaki köylerin çoğundan ileridir. Köyde (2'001) koyun, (30) keçi, (300) inek, (20) deve, (60) öküz (120) manda, (10) beygir, (150) eşek beslenmektedir.

Bazı yıllar mandıra kurulur. Mandıra kurulmıyan yıllarda, ya sütlerini diğer köylerde kurulan mandıralara satarlar, yahut ta tulum peyniri yaparak toptan tüccarlara satarlar.

Karacalıların murabaha ve tefecilerle ilgileri kalmamıştır.

Şehirliden borç para almazlar. Savaştepede tarım kredi kooperatifi vardır. Ziraat bankasına borçları yoktur. Köylerinde dört bakkal dükkânı vardır.

Köyün iki değirmeni vardır. Yedikleri ekme, bazlama ve bezdirmedi. Bezdirme, mayasız ince yufka ekmeği, bazlama da mayalı kalın saç ekmeğidir. Furun ekmeğini bayram ve düğünlerde yaparlar. Köyde on

furun vardır.

Köy bütçesinin gelir kaynağı salmadır. Biraz da bağ, rusumat ve harçlardan para elde edilir. Köy bütçesi tutarı normal zamanlarda (2,000) ile (3000) lira arasındadır. Köyün tabii para kaynakları çiftçilik ve çobancılıktır.

Dağlarının her yanı meşeliktir. Balıkesir ve İzmir odun ve kömür ihtiyacının çoğu Savaştepe bölgesinden ve bilhassa Karacalar dolaylarından elde edilir.

Sosyal Durumu:

Karacalar'ın Nufusu [430] kadın ve [400] erkek olmak üzere [830] dur. Köyde [130] ev vardır.

Köyün bir imamı, bir de hocası vardır. İmam ve hocanın köy yönetiminde hiç bir sözü geçmez. Muhtar ve azalar kim olursa olsunlar, zengin ağalar perde arkasında bütün köy işlerini çevirmek isterler ve her zaman en küçük işlere dahi karışırlar.

Bu durumlarından ötürü köy kanununu yürürlüğe getirmek çok zor olmaktadır. Burada köyün genel faydalarından çok, ağaların faydaları önde tutulmaktadır. Köylerimizin geleceği için bu iç durumu kale almak gerekmektedir.

Ortalama evlenme çağı kızlarda 15-16, erkeklerde 16-17 dir. Kız kaçırma âdeti hâlâ devam etmektedir.

Nüfus gittikçe çoğalmaktadır. Çocuğa çok önem verilir. Ailenin en az 4-5, en çok 9-10 çocuğu vardır. Köyde yol parasından [66] kişi kurtulmuştur. Çocuk bakımı ibtidai olduğundan her yıl birçok çocuk bilimsizliğe kurban gitmektedir. Çocuk ölümü çok olmasına rağmen yine nüfus çoğalmaktadır.

Düğünler eğlenmek için en büyük fırsattır. Düğünlerde cop [Deynek], cirit oynanır ve güreşler yapılır.

Köyde kahve yoktur. Kumar oynanmaz. Gençler yalnız düğünlerde içki içmektedir.

Kış geceleri yaşlıların eğlenme yeri köy odasıdır. Gençler de nöbetleşerek birbirlerinin evlerinde sohbet yaparlar. Buna erefe-

ne denir.

Ölmek üzere olanlar vasiyetleri arasında cami, çeşme ve köy odalarına para ve kavak bağışında bulunurlar.

Dıştan gelip giden konukları ağırlamak ve doyurmak için köy odasına her gün gezek gelir. Gezek, sıra ile her evin her öğünde köy odasına sofraya çıkarılmasına denir.

Bayındırlık Durumu:

Köy evlerinin yapıldığı yerler yerli taşlarla kapalı olduğundan kaldırımlara önem verilmemiştir. Okul yolundan başka köy içinde ve dışında kaldırım yoktur. Balıkesir - Savaştepe şösesi köyün içinden geçmektedir.

Birbirine yanyana bitişik iki odadan meydana gelmiş evlerinde son zamanlarda odalar arasına bir salon eklenmek suretiyle yenilik yapılmaktadır. Evlerinin alt ve üstünü toprak yapmak göreneğinden vazgeçmemektedirler. Okul kurağı yanına yapılan öğretmen evleri ve ışıklar bir kültür mahallesi meydana getirmekte ve halka iyi bir örnek olmaktadır.

Sağlık Durumu:

Karacaların diğer köylerimizde olduğu gibi en büyük sağlık kaynağı, havası, çeşme ve kaynak sularıdır. Bulundukları geri yaşama şartları içinde kuyu, dere suları içmek zarunda bulunsalardı nüfuslarının çoğalmasına ve sağlıklarını koruyabilmelerine imkân yoktu.

Gübreleri öküz damlarının yanına yığılır ve ancak oraklardan sonra tarlalara taşırlar. Hayvan ahırları çoğunlukla oturdukları evlerden ayrı yerlerdedir. Hanay evlerde hayvanlar alt odalarda yatarlar. Hanay ev dedikleri üstü toprak, yahut kiremit olup ta altı tahta olan evdir. Karacalar da bir odaya bir ev denir. Bir aile ne kadar kalabalık olursa olsun iki odalı bir evde yaşarlar. Köyde iki kiremitli ev vardır. Öteki evlerden çoğunun alt ve üstleri topraktır. Evlerin içi çok rutubetlidir. Odaların yalnız ocak yanlarında, birisi ocağın sağında, birisi de solunda olmak üzere iki küçük penceresi vardır. Bu pencereler karşısında

başka pencere bulunmadığından rutubetli ve pis hava daima kapalı bulunmaktadır. Ocakların yaptığı az hava akımı bir dereceye kadar pencere eksikliğini gidermekte ise de, yazık ki verem yine köyde salgın haldedir. Ölenlerin çoğu frengi, akciğer, kemik ve et veremlerinden ölmektedirler. Sıtma hastalığı da bunlar arasında sinsi ve dehşetli yıkıntıları yakmağa devam etmektedir.

Sokaklar, her vakit gübrelerle kirli bulunmaktadır. Sokaklara avlulara akan helâ pislikleri de bir mikrop yuvası halindedir.

Temizlenme yerleri çeşme başları, yahut evleridir. En soğuk günlerde bile küçük çocukları çeşme başlarındaki (Göbektaş) dedikleri taşlara oturarak yıkamaktadırlar. Çocuk ölümleri besinsizlikten çok, çocukları soğuğa karşı korumayı bilmediklerinden olmaktadır. Çocukları nasıl yaz günleri yalınayak ve gömlekcek sokaklarda gezerse, kışın, da aynı giyimle dolaşmaktadırlar.

Köyde bulunan küçük büyü. (129) anne üzerinde yaptığım doğan ve ölen çocuk sayımı bütün korkunçluğuyla karşımıza çıkmış bulunmaktadır. [129] Ana, [729] çocuk doğurmuştur. Bunların [517] si yaşamaktadır. 7 ile 16 yaşları arasında okula [184] çıkaran bu analar yazık ki yavrularının [209] zunu kara toprağa bırakmış bulunuyorlar.

[129] Ananın her birine ortalama olarak (4) sağ, (1, 62) de. ölü çocuk düşmektedir. Bu, 4 dün [1 62] ye olanıdır, Demek ki okuma çağındaki çocuk sayısı kadar yavruyu kaybetmiş bulunuyoruz. Eğer bunların da sağlıkları korunabilseydi, bu gün okulumuz öğrenci sayısı 165 yerine 300 zü. aşmış bulunacaktı.

Evlât belde, kârı eldedir, ana, baba nerededir? "Sözü içinde ana, baba nerededir? "Sözü içindede ana ve babaya gösterilen kutsal duygular yanında ne yazık ki çocuk ölümlerine karşı taşıyan yüreklerin yankılarını da görmekteyiz,

Bu 129 Anandan:

19	si	8	zer,
7	si	9	zer,
7	si	10	zer,
4	si	11	zer,

çocuk doğurmuşlardır, Yalnız bir tanesi de 12 çocuk doğurmuştur,

Köy sağlığının baş düşmanlarından olan çamaşır ve eşyalarındaki böcek ve mikrop ları öldürmek için etüv makinesi eksikliği meydandadır. Muhakkak her köye, yahu birkaç köye bir etüv makinesi aldirmek ve giyimlerin etüvden geçirilmelerini kanuni yollarla sağlamak gerekmektedir. O zaman köylerimiz gerçekten sağlığa doğru en kuvvetli adımını atmış olacaktır.

Kültürel Durumu:

Karacalar ilkokulu kurağı büyük kapısının sağ üst duvarında şöyle bir yazıt kitabe vardır:

Evlâdı vatanın talim ve maksadile memleket maarifine ihda ettiğim bu irfan ocağının payidar ve beni ve Kangal ailesini hayrû rahmetle yada vesile almasını niyaz eylerim

Kangal zade -1340- Elhaç Mustafa,

Kangal oğulları altı kardeşlerdir. 1886 da ticaret için of ilçesinin züno köyünden Balıkesir'e gelmişlerdir, 1994 Tarihinde Hurşit, Mustafa, Recep kardeşler Balıkesir'e yerleşmiş, manifatura ve zahire ticaretine başlamışlar ve köylerle de geniş ölçüde temas geçişlerdir. Dürüst çalışmalarıyla kendilerini herkese sevdiren Kangallar az zamanda yükselmenin yolunu bulmuşlardır.

Karacalar köyü, köylerdeki ilk çalışma merkezleri olduğundan ve bu köyle diğer köylerden daha çok temasta bulunduklarından Kangallar buraya karşı çak yakından ilgi göstermişlerdir. Karacaların haklı olarak sevgi, saygısı kazanmışlardır. Kardeşleri Hurşit Kangal ölürken Karacalar ve Muhtan köylerinden çeşmeler yapılması vasiyetinde bulunmuş, değerli kardeşi Mustafa Kangal da bu vasiyeti kutsal bir ödev bilerek yerine getirmiştir.

Bu arada yurtsever oğulları Abdullah ve Mehmet Kangalları yurdumuza daha

faydalı bir görevde bulunmak üzere, baba, larına işin önemini duyurarak, Karacalar, da güzel bir okul kurağı yaptırmaya muvafak olmuşlardır. Bu işler için paranın o değerli zamanında 10,600 lira harcanılmıştır.

Okulun, okulların plânlaştırılmadığı halde, bu günkü kanunlaşmış tipler kadar kul lanışlı olması bu kutsal görevin manevî ve maddi değerinin bir hat daha çoğaltmaktadır.

O zaman öğretmen bulunan Mehmet Fevzinin gerek köylüler üzerinde yaptığı etki, gerek Kangallara karşı uyandır dırğı güven ve sevgiyle yapının çabuk bitmesindeki çalışma payı her türlü övmenin üstündedir.

Yapılan bu büyük yardım ve iyiliğin değerini anlıyan Karacalar da okul yapımında bütün varlıklarıyla çalışmışlardır. Karacalar dolaylarındaki köyler eğitmen ve öğretmene ancak son yıllarda kavuşabildikleri halde, onlar, bu ulusal kütür yuvasına 1340 ta kavuşmak mutluluğuna ermişlerdir, İşte bu küçük hitabe karacalar köyüne yapılan büyük ulusal hizmeti ve Kangal oğullarını hatırlatmaktadır. Bütün Karacalar halkı ve okuldan faydalanan komşu köyler Kangalları her zaman minnetle anmaktadırlar.

Okul o günden bu güne kadar hiç öğretmensiz kalmadığından hemen hepsi ilk okul bilgisine kavuşmuşlar ve kadın erkek birçok çocukları da kültür alanında yükselmek imkân ve fırsatını bulmuşlar.

1340 yılında okulun açılma töreni Ali Hikmet Paşa ve zamanın valisiyle beraber bütün hükümet erkanınının iştirakiyle yapılmıştır. Karacalar, hılar, candan gösteriler yaparak o mutlu günü kutlamışlar ve konukları ananavî konukseverlikleriyle soğuk kaynaklarının başlarında ağırlamışlardır.

Yurdumuza ulu bir görevde bulunan Mustafa Kangal ve oğullarına okuldan nur almış ve alacak olan binlerce yutrttaşımız adına teşekkürlerimi sunarken hepsinin da. ha uzun yıllar sağ olmalarını Tanrıdan diletim.

Köyde okuma çağında 95 erkek, 89 kız olmak üzere 184 çocuk vardır. Okuma çağına girenlerin hepsi okumaktadır. Şimdiye kadar okuldan 189 erkek 31 kadın olmak üzere 220 çocuk, diploma almıştır. Okul üç sınıflıyken diploma alanlarla, okumayı bırakanlar da hesaplancak olursa köyde okuma yazma bilmeyenlerin hiç denecek kadar azaldığı görülür.

İlkokuldan sonra diğer okullara devam edenlerin sanat ve ertik durumlarıyla sayıları aşağıdadır.

1	4	Üç erkek, bir kadın öğretmen
2	1	Ortaokul öğretmeni
3	1	Polis
4	2	Sanat okulu mezunu
5	2	Gedikli çavuşu.
6	1	Yüksek Teknik okulunda öğrenci
7	5	Devlet Demir yollarında işyar
8	2	Köy ebe okulunda öğrenci
9	18	Köy Enstitüsü,nde öğrenci
10	1	Orta okul mezunu
11	1	Veteriner.

Karacalar Cumhuriyet Halk Partimizin Büyük kültür kurumlarından biri olan Halk Odasında kavuşmuşlardır. Köy odalarındaki uyşukluk Halk Odasında canlanmak ta ve geleceklerimiz yaşama ve gelişme fırsatlarını Halk Odasında bulmaktadır.

Köye il gazetelerinden Türkdili, Balıkesir Postası; Halk Odasına da düzgün olarak Ulus, Yurt gazeteleri, Ülkü gelmektedir.

Mustafa Salman

Susurluk bölgesinde maniler

Rifat Gökten

Asil milletimizin özelliklerini belirtmekte birinci sınıf bir değer taşıdığı halde önemi ancak son yıllarda kavranmaya başlayan folklör araştırmalarımıza, bazı meslekdaşlarımız gibi, biz de daha talebe iken başlamıştık.

Türlü sebeplerle şimdiye kadar yayıma imkân bulamadığımız ve yurdumuz çeşitli bölgelerinden derlediğimiz bu folklör araçlarını vakit ve fırsat buldukça neşretmek dileğindeyiz.

Bu yazımla Susurluk çevresinde düğün ve kadın eğlencelerinde söylenen manileri, ufak bir hizmet olmak üzere okurlarımıza sunuyoruz. Bunlar içinde başka yerlerimizde söylenenleri veya önce herhangi bir vesile ile yayımlanmış olanları bulunabilir.

Biz bölgenin manilerini bir bütün olarak derlediğimiz için bunları birinden ayırmayı doğru bulmadık. Engin halk duygularının nüktelerini, fikir kırıntılarını basit bir tekerleme edası altında anlatan manilerden Susurlukta derliye bildiklerimizi alıyoruz.

—1—

Al giyer, al kuşanır
Alı yere döşenir
Senin gibi güzeli
Sarmıya kim üşenir!

—2—

Entarisi, makası
İlkleme yakası
Ben bir yeni yar sevdim
Sen karşıdan bakası!

—3—

İncir yedim üzüldüm
Ak ipliğe dizildim
İster al ister alma
Ben alına yazıldım!

—4—

Ak balık, kara balık,
Ağlarım yanık yanık
Evlerimiz yakın amma
Aramız kalabalık

—5—

Çeşme yolu üç müdür,
Cöğsündeki tunç mudur,
İki gönül bir olsa,
Konuşması güç müdür?

—6—

Evleri çiftlik gibi,
Uzamış iplik gibi
Seni gidinin kızı
Kınalı keklik gibi

—7—

İnciyim ezme beni,
İplige dizme beni
Savul oğlan karşımdan
Hastayım üzme beni

—8—

Çubuk vurdum çimene
Çimenin çiçeğine
İpek olsam sarılsam
Yarımın perçemine

—9—

Karanfilsin katın yok,
Yalabıksın yarin yok.
Yarini eller almış,
Cahilsin haberin yok!

—10—

Saman üstünde saman
Aman efendim aman!
Ellerin düğünü var
Bizim düğün ne zaman

—11—

Hay tıraça tıraça,
Lâle dizdim ıraça
Sevdiğimi sorarsan
Kara kaşlı Mustaia

—12—

Bahçede koca yemiş.
Dalları yere değmiş
yarımı sorarsan
Bıyığını sıçan yemiş !

—13—

Kalenin ardındayım,
Saatin dördündeğim

Kayıma kömür gözlüm,
Ben senin derdindeyim

—14—

Kalenin ardı tandır
Yandır Allahım yandır
Beni bir şahin eyle
Yarin dizine kondur

—15—

Kaleden inşelim
Koç gibi döğüşelim
Sen yağmur ol, ben bulut
Bir gece buluşalım.

—16—

Mavi yüzüğümün taşı
Görünür sokağın başı
Yar aklıma geldikçe
Yanar yüreğimin başı

—17—

Mavi zilekli yarım
Çarkı Felekli yarım
Beni bıraktın gittin
Gavur yürekli yarım

—18—

Al gezdim alsın diye
Mor geydim sarsın diye
İstiyene varmadım
Sevdiğim alsın diyel

—19—

Entarisi alldır
Bugün keklik avıdır,
Yarin askere gitmiş
Seni kimler avutur

—20—

İki dalda bir ceviz
Aramız derya deniz
Sen orada, ben burda
Ne bet kaldı, ne beniz!

—21—

Çini tabakta reçel
Bugünler gelir geçer
Ağzı dili söylemez
Gönlünden neler geçer

—22—

Kaleden iniş biniş
Yağlıyım dolu yemiş
Yare yolladım yememiş
«Kendisi yesin!» demiş,

—23—

Bostan ekdim evlek evlek
Datlandı kara leylek
Beni yardan ayıran
Kalbur satsın hem elek

—24—

Altınım var nal gibi
Ne bakıyon el gibi
Ben seni bilirdim
Kazanılmış mal gibi

—25—

Leylak dalında kurur
Altında yarım uyur
O yaramaz yarımın
Dünya üstünde durur

—26—

Altın tabakta lüle
Katıldım güle güle
İşittim yar evlenmiş
Geçinsin güle güle

—27—

Kaleden indirdiler
Trene bindirdiler
On altılı yarımı
Askere gönderdiler

—28—

Cuha söktüm direktten
Bir ah ettim yürekten
Beni yardan ayıran (ın)
Eh kopsun bilekten

—29—

Elif üstünde mimler
Bülbül kafeste inler
Benim gönlümde sensin
Senin gönlünde kimler?

—30—

Ufacık zeytin ağacı,
Yüreğimin zehir tacı.
Doktorlarda bulunmaz
O sevdanın ilacı.

—31—

Sinisinde kara hüber,
Üflesem yere gider
Ağzı açık olanın,
Elinden yari gider!

[Devamı var]

Balıkesirli Mimar Sinan

(Üçüncü Sayfanın Devamı)

Sinanın hayatında ve şöhretinde bir dönüm noktası olan bu 946 (1539) tarihine iyi dikkat edilmesini ve hatırla tutulmasını rica edeceğim. Çünkü biraz sonra yürüteceğimiz mütelealarda, vereceğimiz hükümlerde bu tarih işimize çok yaracaktır. Bu hesaba göre Hoca Sinan Atik Sinan'ın ölümünden 42 sene sonra İstanbul'a gelmiş ve 28 sene sonra da Hassa baş mimarı olmuş ; yani tam 70 sene sonra bina yapmağa ve şaheserlerini vermeğe başlamıştır.

Koca Sinan'ın si il mimaride ilk eseri, biraz önce de geçtiği gibi, 946 (1539) da yaptığı Eyüpteki Ayaspaşa türbesi, ikinci eseri gene o sen içinde yaptığı Haseki Hürrem Sultan imareti ki cami, medrese, bimarhane, aşevi, mektep, çeşme ve saire den müteşekkildir — üçüncü ve onlara nisbetle ilk büyük eseri de 955 (1:84) de yaptığı Şenzade imaretidir.

Koca Sinan'ın hayatıyla eserleri az çok bilindiği için bunun üzerinde fazla durmıyacağım. Burada incelemek istediğim mesele: Atik Sinan'ın ölümüyle Koca Sinan'ın Hassa baş mimarı olduğu tarih arasında geçen 70 sene içinde İstanbul'da ve İstanbul'dan başka yerlerde yapılar da mimarının bazı kimseler tarafından Sinan olduğu söylenen veya yazılan, yahut sanılan ve fakat gösterilen tarihlerde Atik Sinan ölmüş ve Koca Sinan da henüz sivil mimarı çalışmalarına başlamamış olduğu için mimarının hangi Sinan olduğunun tayini hususun da tereddüt edilen ve bir türlü içinden çıkılamayan binaların kimin tarafından ya-

Halkevi çalışmaları

Mayıs — Haziran

1-4-5-1946 Evimiz Temsil Komitesi tarafından verilen musamere çok rağbet görmüştür.

2-6-5-1946 günü bir köylü gecesi tertip edilmiştir. Bu toplantıda veteriner Hasan Ali Türker tarafından «Hayvan hastalıkları», konulu bir konferans verilmiş ve muhtelif oyunlar ve halk müziği ile köylümüşe faydalı, eğlenceli bir gece yaşatılmıştır.

3-7-5-1946 İlk okul talebesine terbiye-yi filim gösterilmiştir.

4-15-5-1946 günü Ressam Mahir Gürsel'in resim ve heykel sergisi evimiz salonunda açılmıştır.

5-19-Mayıs-1946 Gençlik ve Spor bayramı kutlama töreni canlandırılmış ve okullar talebesinin sahadaki gösterileri büyük ilgi çekmiştir.

Aynı günün gecesi evimiz salonunda Bandırma Demir Spor gençleri tarafından başarılı bir temsil verilmiştir.

6-20-5-1946 Erzincan Millet vekili Behçet Kemal Çağlar tarafından evimiz salonunda kabalık bir dinleyici önünde «Türk edebiyatında kahramanlık ve epik şiir» konulu bir konferans verilmiştir.

7-31-5-1946 gecesi Halkevimizde kültürel bir filim gösterilmiştir.

8-13- İzmir Ressamlar Cemiyetinin resim sergisi kalabalık bir seyirci önünde valimizin veciz bir nutkuyla açılmıştır.

9-14 16-6-1946 ve 17-6-1946 geceleri Toprak bayramı münasebetiyle evimizde yapılan toplantılarda veteriner Hasan Âli Türker ve öğretmen Vehbi Evinç tarafından birer konuşma yapılmış, caz müziği dinlenmiştir.

İlmiş ve neden dolayı Koca Sinan'a atf ve isnad edilmiş olması keyfiyetidir.

(Vakit)

Osman Ergin

(devamı var)



HALKEVLERİ

DERGİLERİ

Halkevinin adı	Derginin adı	Halkevinin adı	Derginin adı
- Adana	+ Görüşler	+ Isparta	+ Ün
- Afyon	+ Taşpınar	+ İzmir	+ Fikirler
- Amasya	+ Yeşilirmak	- Kars	+ Doğuş
- Antalya	- Türk Akdeniz	- Konya	- Konya
- Bafra	+ Altıntoprak	- Manisa	- Gediz
- Balıkesir	+ Kaynak	- Mersin	- İçel
- Bursa	+ Uludağ	- Merzifon	- Taşan
- Burdur	+ Ülker	- Milas	- Yeni Milas
- Artvin	+ Çoruh	- Muğla	- Muğla
- Denizli	- İnanc	- Niğde	- Akpınar
- Diyarbakır	+ Karacadağ	- Niksar	- Ülker
- Elâzığ	- Altan	- Trabzon	- İnanc
- Eminönü	- Yeni Türk	- Samsun	- 19 Mayıs
- Eminönü	+ Halkbilgisi ha.	- Sinop	- Dırana
- Kayseri	- Erciyaş	- Sivas	- Orta Yayla
- Eskişehir	+ Halkevi	- Yozgat	- Bozok
- Giresun	+ Aksu	- Zonguldak	- Karaelmas

Sahibi: . FİKRET SILAY - Neşriyat Müdürü: CEVDET DEMİRAY

FIATI: 20 Kr.

Türkdili Basımevi - Balıkesir